

pozbyl, obživly by jeho nároky proti nemanželskému otci a tím i proti pozůstalosti. Není tudíž správným uzavíratí mu cestu, aby se jich někdy mohl domáhati. Proto neměl odvolací soud jeho žalobu zamítnouti definitivně, nýbrž jen pro tentokráte. Zamítnutí pro tentokrát je odůvoděno, neboť je jisto, že nyní je o jeho výživu a výchovu dostatečně postaráno z majetku, který mu nemanželský otec dal. Proto bylo jeho dovolání z dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. částečně vyhověno a uznáno, jak je ve výroku uvedeno.

Čís. 12035.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Při domicilovaných směnkách s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky podle obsahu směnky, tedy věřitelem směnečným; pouhá držba směnky nestačí.

Následky opomenuté protestace nebyly odčiněny tím, že směnečná suma byla zaplacená v den splatnosti výstavcem, remitentem, a pak byla směnka dále směnečně převedena blankopodindosamentem.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv II 620/32.)

Žalovaný podepsal jako příjemce směnku, vystavenou firmou K. v Přerově a splatnou dne 1. října 1931 u filiálky banky Ž. v Olomouci. Firma K. převedla směnku indosamentem na filiálku banky Ž. v Olomouci. Tato ji žírovala dále na řad centrály banky Ž. v Praze, jež dne 21. září 1931 vrátila směnku filiálce v Olomouci bez žíra. Protest v den splatnosti nebyl u domiciliáta vznesen. Ježto přijatel v den splatnosti směnku nezaplatil, obrátila se filiálka banky Ž. v Olomouci na vydatelku směnky firmu K. v Přerově. Tato směnku řečené filiálce zaplatila a filiálka jí směnku vrátila. Firma K. převedla pak směnku směnečně na Okresní záložnu v P., jež směnku proti žalovanému zažalovala. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že nebyl proti domiciliátce učiněn protest, neboť žalující strana připouští, že domiciliátka v čase splatnosti byla jen v držení této směnky, což však nestačí, jelikož domiciliátka nebyla majitelkou směnky, totiž směnečnou věřitelkou. Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Soud vzal za prokázáno, že směnka byla vystavitelkou firmou K. filiálce banky Ž. v Olomouci k eskontu předána. Filiálka zaslala směnku centrále do Prahy, která směnku reeskontovala. Směnka zůstala prozatím v uschování centrály až do 21. září 1931, načež byla filiálce vrácena, když ještě před tím byla likvidatura centrály na směnce potvrdila, že jest zaplacená. Současně byla filiálka touto částkou zatížena. Směnka byla asi druhý nebo třetí den po splatnosti bankou Ž. fil. v Olomouci firmě K. vrácena, poněvadž nebyla honorována akceptantem, nýbrž vydatelem, firmou K. Směnka byla honorována firmou K. buď koncem září neb dne 1. října. Z toho vy-

plývá, že filiálka banky Ž. začátkem července 1931 směnku žírem dostala a dále žírovala na centrálu a že v den splatnosti a ostatně již koncem září 1931 byla majitelkou směnky a směneční věřitelkou, jelikož jí směnka byla centrálou vrácena a že proto protestu nebylo třeba. Ovšem nestalo se to žírem. Svědek Oldřich A. však potvrdil, že centrála vzhledem na doložku »zapláceno« nebyla ani oprávněna směnku dále žírovati. Ostatně tvoří, jak také svědek potvrdil, centrála a filiálka jednotku. Je tedy tvrzení žalovaného, že měla centrála směnku indosovati dále, nesprávné. Je úplně přirozeno, že se filiálka banky Ž., když směnku zaplacenou nedostala a když valutou byla zatížena, musela postarati o úhradu u firmy K. To se i stalo, neboť zaplatila vystavitelka celou částku, načež jí směnka ještě 1. října 1931 jako zaplacená byla vrácena. Tím byla i činnost filiálky skončena. Pakli později firma K. tuto směnku opět dala do oběhu v ten způsob, že ji indosovala po projití lhůty, ustanovené ku protestaci pro neplacení, dále na řad žalobkyně Okresní záložny v P., byla k tomu úplně oprávněna, neboť jde ve smyslu § 14, odst. (1) směn. zák. o úplně novou indosaci firmou K., tedy o nový scripturní akt. Že tomu tak, vyplývá nejlépe ze zákona samého, neboť v souzeném případě nabývá indosatář, tedy žalující záložna práv z přijetí proti příjemci, však práv postihových jen proti těm, kdož po uplynutí této lhůty směnku indosovali. Již z toho je vidno, že jde o úplně nový směnečný akt. Není proto správné, tvrdí-li žalovaný, že se stal jen obecnoprávní postup centrálou na firmu K. a že k tomu bylo zapotřebí veřejných listin neb aspoň soukromých ověřených listin. Naopak má soud za to, že jde o nové dání směnky do oběhu na základě indosace po projití protestní lhůty. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Jde o to, zda domiciliátka v čase splatnosti byla se stanoviska právního majitelkou směnky, takže v kladném případě podle § 39 sm. zák. proti žalovanému jako akceptantu směnky každým způsobem byl zachován směnečný nárok z akceptu, i když protest pro nezaplacení nebyl učiněn, a on tuto směnečnou povinnost musí zastávati i oproti podindosatářům podle § 14 směn. zák., a, zdali žalobkyně na základě blankoindosamentu remitentem směnky po prejudici směnky vystaveného k žalobě jest oprávněna. Ve všech těchto směrech posoudil první soud věc správně. Předně jest opět zdůrazniti, že odvolatel názor prvního soudu, že domiciliátka směnky v čase její splatnosti byla majitelkou směnky, dostatečným způsobem ani nenapadá. Názor prvního soudu jest však po právní stránce správný. Jest prokázáno, že směnka byla firmou K. k eskomptu indosována na domiciliátku, že tato směnku jen k reeskomptu zaslala centrále v Praze, že směnka již 21. září 1931 byla vrácena filiálce, domiciliátce a že směnka teprve po splatnosti byla vrácena remitentu, když tento směnečnou hodnotu domiciliátce byl zaplatil. I když snad není správným stanovisko prvního soudu, že filiálka banky Ž. v Olomouci a centrála v Praze tvoří právní jednotku, jest přece jisto, že se vyúčtování mezi filiálkou a centrálou ohledně reeskomptu stalo jen účetnický a tím nebyl změněn právní stav, že filiálka banky Ž. v Olomouci zůstala právnicky i nadále majitelkou směnky, i když centrála v Praze opomenula filiálce směnku vrátiti s formálním indosamentem na filiálku. Podle § 39, odst. (2) směn. zák. jest předepsán protest

pro neplacení k zachování směnečného nároku proti akceptantu, když v době splatnosti směnky domiciliát není majitelem směnky. Není předpisu, že by domiciliát musil býti legitimován jako majitel směnky podle § 32 směn. zák.; jest jen zapotřebí, aby tu byl důkaz, že domiciliát byl majitelem směnky, a tento důkaz se žalující straně podařil. Tím novým předpisem proti dřívějšímu směnečnému řádu měl býti chráněn akceptant za předpokladu, že sám u domiciliáta za účelem zapravení směnečného dluhu učinil nějaká opatření, když však směnka se v čase splatnosti nachází v majetku domiciliáta, který má platiti, pak této ochrany není třeba, poněvadž domiciliátu, jenž současně přichází v úvahu jako oprávněný, celá situace mezi ním a akceptantem jest úplně jasná. Když centrála banky Ž. v Praze dne 21. září 1931 směnku zaslala filiálce zpět s tím, že ji zatížila směnečným penízem, že tedy účetnický filiálka směnku zaplatila, jest již tím řečeno, že nyní filiálka banky v Olomouci byla zase majitelkou směnky. Ta okolnost, že žalobkyně sama v žalobě uvádí, že filiálka banky Ž. v Olomouci byla v čase splatnosti směnky v držení směnky, na tom nic nemění, neboť není nejmenší pochybnosti, že výrazem tím mínila žalobkyně právní poměr domiciliátky ke směnce podle § 39 sm. zák., když sama na toto ustanovení poukazuje a když v průvodním řízení právní poměr také v tomto smyslu byl vyjasněn. . . . Ale také legitimace žalobkyně k směnečné žalobě jest dána. Není sporu, že remitent firma K. po prejudici směnky na rubu blankoindosamentem převedla směnku na žalující stranu a, any všechny ostatní indosamenty z doby před prejudicí směnky jsou přeškrtnuty, jest její legitimace k žalobě podle § 32 sm. zák. dána, poněvadž přeškrtnuté indosamenty platí při zkoumání legitimace za nenapsané.

N e j v y š š í s o u d směnečný platební příkaz zrušil.

D ů v o d y:

Dovolatel vznesl především námitku, že proti němu jako přijateli zanikl směnečný nárok z důvodu § 39 (2) sm. zák. pro opomenutí protestu u domiciliáta. Nižší soudy námitce této nevyhověly proto, že prý domiciliát byl v době splatnosti směnky jejím majitelem a že z toho důvodu nebylo protestu potřebí. S právním názorem nižších soudů v tomto směru nelze souhlasiti. Podle § 39 (2) směnečného zákona má, je-li na domicilované cizí směnce jako domiciliát udána osoba jiná než majitel směnky, opomenutí včasné protestace pro neplacení u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indosantům, nýbrž i proti příjemci. Obdobné ustanovení pro vlastní směnky obsahuje § 106 (2) směn. zák. Důsledkem této zásady je, že při domicilovaných směnkách s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky. Kdo je míněn »majitelem směnky«, zákon nepraví, ale jde to na jevo z dějin vzniku příslušných ustanovení zákonných. Podle důvodové zprávy byl odstavec (2) § 39 směn. zák. převzat z druhého odstavce § 44 bývalého uherského směnečného zákona (zákon č. XXVII z 1876), ježto v něm byla důležitá ustanovení o umístě-

né směnce, kterými byly odklizeny pochybnosti pojící se k čl. 43 býv. rak. směn. řádu, jenž neměl stejného předpisu, a kterými bylo zřejmě vysloveno to, čeho bylo docilováno teprve obtížným výkladem čl. 43 býv. rak. zák. a co se pro obor tohoto zákona stalo pravidlem teprve soudní praxí. (Rouček: Československý zákon směnečný, druhé vydání, str. 214). Praxe ta se zakládala na judikátech bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 12, 13, 75 — usnesení ze dne 13. června 1851, čís. 4549, ze dne 21. července 1853, čís. 7187 a plenissimární usnesení ze dne 8. července 1872, čís. 7201 — a československého nejvyššího soudu rozhodnutí čís. 4550 sb. n. s. Stálá judikatura pojící se k převzatému druhému odstavci § 44 uher. sm. zák. — viz rozhodnutí ze dne 16. března 1929, Rv III 1250/28, čís. 105 uradnej Sbierky ročník I., str. 178, — jakož i odůvodnění řečených vídeňských judikátů nedopouštějí pak jiného závěru, než, že při domicilu s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace u domiciliáta jen tehdy, je-li domiciliát v době splatnosti směnky podle obsahu směnky jejím vlastníkem, tedy věřitelem směnečným, a že pouhá držba směnky nestačí. Opačný názor odvolacího soudu tedy neobstojí. V souzeném případě je zjištěno, že v době splatnosti směnky dne 1. října 1931 filiálka banky Ž. v Olomouci nebyla podle obsahu směnky jejím vlastníkem, nebyla směnečným věřitelem, nýbrž že byla směnka jen v držení filiálky banky Ž. v Olomouci uvedené na směnce jako domiciliát. Bylať na ni sice původně směnka indosamentem převedena od výstavce a zároveň remitenta, ale ona ji dále žirovala na řád banky Ž. v Praze, tato pak ji vrátila směnku dne 21. září 1931 — bez žíra. Předpoklad odvolacího soudu, že olomoucká filiálka banky Ž. a pražská centrála nejsou jediným právním podmětem, není v dovolacím řízení napadán a nelze se proto otázkou touto zabývat. Je-li tomu tak, bylo, když směnka později byla blankoindosamentem převedena na žalobkyni i s doložkou domicilu a domiciliáta a tedy zůstala směnkou domicilovanou u filiálky banky Ž. v Olomouci, k zachování směnečných práv žalobkyně proti příjemci třeba protestace u domiciliáta a, poněvadž se tak nestalo, zanikl směnečný nárok žalobkyně proti příjemci, žalovanému. Na tom nic nemění, že směnečná suma byla v den splatnosti zaplacená výstavcem, remitentem, a pak směnka převedena směnečně blankopodindosamentem na Okresní záložnu v P., žalobkyni, neboť to mělo jen v zápětí, že se ne-protestovaná směnka stala směnkou na viděnou (Rouček: Českosl. zákon směn., 2. vydání, str. 101) s omezením § 14 (1) sm. zák., nemohlo však odčinit následky opomenuté protestace. Poněvač podle toho, co uvedeno, směnečný nárok proti žalovanému jako příjemci zanikl, žalovaný námitku tuto, jež podle § 87 sm. z. působí i proti žalobkyni, včas uplatnil, při ní i v dovolání setrval, bylo již z toho důvodu vyhověti dovolání a změnou rozsudků nižších soudů zrušiti směnečný příkaz platební, aniž bylo třeba se obíratí s ostatními vývody dovolání.

Čís. 12036.

V přihlášce dávky z majetku v přednostním pořadí má berní úřad, není-li to zřejmo již z pozemkové knihy ani ze zájemních nebo z jiných exekučních spisů, též doložiti, kdy byl doručen platební rozkaz a kdy